

Bijlage brief Adfiz 14 januari 2011 m.b.t. wetsvoorstel 32.477

Algemeen

Een verplicht gesteld bedrijfstakpensioenfonds (of beroepspensioenfonds) is een bijzondere organisatie, die op grond van haar wettelijke taak beschikt over gegevens en financiële middelen verkregen dankzij de wettelijke verplichtstelling. Ten opzichte van de klant heeft het fonds hierdoor een bevoorrechte positie. Daarom gelden er op grond van de huidige Wet verplichte deelneming in een bedrijfstakpensioenfonds 2000 (Wet Bpf, art. 5,6 en 7) en de Wet verplichte deelneming in een beroepspensioenregeling (wet Bpr, art. 46 en 47) bepalingen voor de marktordening.

Deze marktordeningbepalingen hebben tot doel eerlijke concurrentieverhoudingen te bewerkstelligen tussen pensioenfondsen met exclusieve en bijzondere marktrechten en aan die organisaties gelieerde ondernemingen die op een concurrerende markt werkzaam zijn. Voorkomen moet worden dat een aan het bedrijfstakpensioenfonds gelieerde onderneming een concurrentievoordeel kan behalen, door gebruik te maken van gegevens, naam of beeldmerk van het pensioenfonds. Bij overtreding kan de toezichthouder op grond van de Wet Bpf/ Wet Bpr een bestuurlijke boete opleggen. Deze boete is afhankelijk van het balanstotaal van het pensioenfonds.

(N.b. bij een gelieerde onderneming moet gedacht worden aan elke entiteit waarin het pensioenfonds indirect of direct deelneemt of waarmee zij een samenwerkingsverband heeft afgesloten of onderhoudt, maar ook een entiteit waarmee het fonds anderszins op grond van kennelijke onderlinge afstemming samenwerkt¹).

Er ligt nu een wetsvoorstel (nr. 32 477) waarmee de regering de marktordeningbepalingen wil versoepelen.

Adfiz heeft grondig kennis genomen van de voorgestelde wijzigingen en voorziet op een aantal punten een onwenselijke en ook een onomkeerbare situatie, wat leidt tot het creëren van oneerlijke concurrentieverhoudingen in de pensioenmarkt. Het onderstaand commentaar is gebaseerd op de wijzigingsvoorstellen voor de artikelen 5 - 7 van de Wet Bpf en is vergelijkbaar van toepassing op de Wet Bpr. De huidige situatie wordt kort weergegeven, alsook de nieuw voorgestelde situatie waartegen wij bezwaar maken. De inhoud van ons bezwaar lichten we vervolgens toe.

Artikel 5 Wet Bpf

Huidige situatie

De naam of het beeldmerk van een verplicht gesteld bedrijfstakpensioenfonds mag niet door derden worden gebruikt. Een verplichtgesteld bedrijfstakpensioenfonds dient ervoor te zorgen dat in het economische verkeer geen ander lichaam gebruik kan maken van de naam of het merk dat door het pensioenfonds wordt gebruikt. Het bedrijfstakpensioenfonds heeft een zorgplicht om actief hiertegen op te treden, ook in het geval een associatie wordt gewekt met de naam of het merk van het pensioenfonds. Gelieerde partijen mogen de consument niet wijzen op product- of dienstcombinaties, waarbij de door het bedrijfspensioenfonds gevoerde regeling een rol speelt.

¹ Standpunt met betrekking tot de marktordeningbepalingen voor verplichtgestelde pensioenfondsen, DNB 20 november 2006, p. 2.

Voorgestelde situatie

Voorgesteld wordt dat aanbieders van financiële producten, al dan niet gelieerd aan het verplichtgestelde fonds, in hun commerciële informatie aan consumenten de naam van het pensioenfonds mogen melden, op voorwaarde dat aangegeven wordt hoe de financiële informatie zich verhoudt tot de regeling van het bedrijfstakpensioenfonds (nieuw art. 5). Dit zou deelnemers aanzetten tot nadenken over adequate aanvullingen op hun pensioenregeling en bijdragen aan het vergroten van het pensioenbewustzijn.

Bezwaren Adfiz

- 1. Met een nieuw artikel 5 dat een naamsgebruik van een verplicht gesteld pensioenfonds mogelijk moet maken, wordt de markt van aanvullende pensioenregelingen ingrijpend gewijzigd. Het wordt nl. voor alle aanbieders van financiële producten mogelijk om in informatie aan de consument uitspraken te doen over de wijze waarop hun financiële producten zich verhouden tot de inhoud van de regeling van een verplichtgesteld bedrijfstakpensioenfonds. Alle aanbieders mogen in volledige vrijheid tegelijkertijd de consument erop wijzen dat hun financieel product dé aanvulling (!) is op de pensioenregeling van een met naam en toenaam genoemd pensioenfonds. Adfiz vindt dit uiterst bezwaarlijk. Deze gang van zaken is voor de consument niet alleen zeer verwarrend, maar ook nog eens discutabel. Veelzeggend is volgens ons een passage uit de Memorie van Toelichting², waarbij gewezen wordt op de mogelijkheid dat pensioenfondsen hun deelnemers via hun eigen website of andere uitingen erop kunnen wijzen dat 'het fonds zich niet uitlaat over de mate van (on)geschiktheid van financiële producten in relatie tot de eigen pensioenregeling'. Adfiz vindt het een teken aan de wand, dat de regering een fonds hiermee een methode aan de hand doet, om te kunnen waarschuwen of zich te kunnen distantiëren van een kennelijk ongelukkig of zelfs onterecht gebruik door een derde partij van de naam en beeldmerk van het fonds, waarover het fonds op grond van een bij wet opgelegde taak beschikt. Het fonds krijgt kennelijk een taak om wat krom is in uitingen van commerciële financiële aanbieders, die de naam en beeldmerk van het fonds mogen gebruiken, weer recht te zetten.*
- 2. Aanbieders van financiële regelingen mogen op grond van het wetsvoorstel alleen algemeen toegankelijke informatie over de regeling van het fonds gebruiken om eigen producten onder de aandacht te brengen bij de consument. Adfiz wijst erop dat de consument hier niet bij is gebaat, omdat een goed aanvullend pensioenproduct gebaseerd moet zijn op concrete pensioen- en andere financiële gegevens van een consument. Hiermee komt het meest wezenlijke argument voor aanpassing van artikel 5 ons inziens volledig te vervallen; namelijk dat de huidige Markt- en overheidbepalingen te belemmerend zijn voor een adequate informatievoorziening over producten die rondom het tweede pijlerpensioen georganiseerd kunnen worden en dat deelnemers aangezet moeten worden tot nadenken over een adequate aanvulling op hun pensioenregeling.*

² MvT, wetsvoorstel 32 477, pag. 5.

Artikel 6 Wet Bpf

Huidige situatie

Gegevens van (gewezen) deelnemers mogen alleen verstrekt worden aan de deelnemer of de betreffende werkgever. Alleen nadat een machtiging is verkregen van de (gewezen) deelnemer, mag het verplichtgestelde pensioenfonds de individuele pensioengegevens doorgeven aan derden. Het fonds mag daarbij geen suggestie doen aan de deelnemer voor een derde.

Voorgestelde situatie

Ook een pensioenuitvoerder dient zich te onthouden van het doen van een suggestie met betrekking tot een derde partij waaraan de deelnemer gegevens door het fonds of uitvoerder laat verstrekken.

Op grond van het wetsvoorstel wordt geregeld dat de werkgeversgegevens alleen via een machtigingsconstructie doorgegeven mogen worden aan een derde partij.

Bezwaar Adfiz

Adfiz constateert dat in de Markt- en overheidbepalingen de categorie werkgever wordt toegevoegd. Pas als een werkgever het fonds of het uitvoeringsbedrijf heeft gemachtigd werkgeversgegevens door te geven aan een derde partij, wordt dit nu toegestaan. In de Memorie van Toelichting wordt opgemerkt dat te maken heeft met het feit dat ook werkgevers partij zijn op de consumentenmarkt of als doorgeefluik kunnen fungeren voor informatie aan werknemers. Onduidelijk en oncontroleerbaar is ons inziens de situatie dat een pensioenuitvoeringsbedrijf de op het moment van inwerkingtreding van dit voorstel bestaande database mag (blijven) gebruiken. Voor het gebruik van gegevens van nieuw aangesloten werkgevers door het pensioenuitvoeringsbedrijf is een machtiging noodzakelijk van de werkgever. Een pensioenuitvoerder mag deze gegevens (bestemd voor uitvoering van de pensioenregeling) volgens de Memorie van Toelichting niet gebruiken voor andere werkzaamheden op grond van de Wet bescherming persoonsgegevens.

Adfiz vindt het een wezenlijk punt dat er met betrekking tot de gegevens van deelnemers en werkgevers sprake is van 'Chinese muren' tussen enerzijds de werkzaamheden die een pensioenuitvoerder verricht voor uitvoering van de pensioenregeling en anderzijds andere (commerciële) werkzaamheden uitgevoerd door het uitvoeringsbedrijf.

Adfiz stelt wel vraagtekens bij de werking hiervan in praktijk als een uitvoeringsorganisatie eenvoudig via een machtigingsconstructie werkgeversgegevens mag doorgeven ten behoeve van andere werkzaamheden van het uitvoeringsbedrijf. Momenteel is de ontwikkeling gaande dat (grote) pensioenfondsen hun uitvoeringsorganisatie apart zetten. Deze uitvoeringsorganisaties bieden vervolgens ook verzekeringen aan. Daarnaast ook verzorgen private verzekeraars in toenemende mate de uitvoering van pensioenregelingen³. Hier doet zich een reële bedreiging voor. Ons inziens moet voorkomen worden dat uitvoerders (uitvoeringsbedrijven en verzekeraars) concurrentievoordeel kunnen behalen op basis van gegevens die zij in bezit hebben op grond van uitvoering van kerntaken van pensioenfondsen door uitbesteding, door het vragen van een machtiging deze gegevens mogen benutten voor andere commerciële activiteiten binnen hetzelfde concern. Werkgevers worden

³ Nieuwe ordening verzekeraars en pensioenfondsen, prof. dr. F. van der Lecq in FD Selections 17-12-2010.

steeds meer gezien als doorgeefluik van aanvullende pensioenproducten voor werknemers. Wettelijk geregeld zal moeten worden dat een werkgever via een machtiging geen werknemersgegevens mag doorgeven aan een derde partij. Op dit punt pleiten wij voor aanscherping van het wetsvoorstel.

Adfiz is verder van mening dat er een onverminderd scherp toezicht dient te zijn op naleving van de wettelijke beperking die geldt voor verplichtgestelde bedrijfstakpensioenfondsen en verplichtgestelde beroepspensioenfondsen ten aanzien van de informatieverstrekking aan deelnemers. Als actueel voorbeeld wijst Adfiz op de informatievoorziening van een enkel fonds via het nationaal Pensioenregister aan deelnemers die hun pensioengegevens raadplegen. Het komt voor dat via links met de site van het pensioenfonds een deelnemer wordt doorverwezen naar een commerciële derde partij. In een enkel geval wordt de deelnemer zelfs aangezet om het fonds te machtigen gegevens door te zenden naar deze commerciële partij voor een aanvulling op de verplichte pensioenregeling. Dit is volgens Adfiz nadrukkelijk in strijd met art 46 van de Wet verplichte deelneming in een beroepspensioenfonds en eveneens in strijd met de nog in te voeren Wet Pensioenregister (30 413). Uit de Memorie van Toelichting op deze wet blijkt dat het register uitsluitend een raadpleegfunctie heeft.

Artikel 7 Wet Bpf

Huidige situatie

Een pensioenfonds mag alleen algemene informatie verstrekken aan een (gewezen) deelnemer en informatie over de regelingen die het fonds zelf uitvoert.

Voorgestelde situatie als aanvulling op bestaande situatie

Het bedrijfstakpensioenfonds zorgt ervoor dat alle aanbieders onder gelijke voorwaarden gebruik kunnen maken van de naam en het beeldmerk van het fonds.

Bezwaren Adfiz

Adfiz wijst erop dat in artikel 7, lid 2 wordt gesteld dat bedrijfstakpensioenfondsen gelijke voorwaarden moeten hanteren voor alle aanbieders van reclame-uitingen om oneerlijke concurrentie te voorkomen. Adfiz voorziet dat dit moeilijk uitvoerbaar en vooral ook controleerbaar zal zijn. Voorstelbaar is verder dat financieel meer draagkrachtige marktpartijen zich een voorrangspositie kunnen veroorloven in gebruik van naam en beeldmerk van het fonds, ervan uitgaande dat een fonds de naam en het beeldmerk niet belangeloos ter beschikking stelt. Een grote organisatie kan zich per definitie een meer veelvuldig gebruik van naam en beeldmerk van een pensioenfonds permitteren dan bijvoorbeeld een kleine organisatie (bijvoorbeeld onafhankelijk pensioenadviseur werkzaam bij een klein of middelgroot kantoor). Dat het gebruik van de naam en beeldmerk voor elke partij onder gelijke voorwaarden openstaat, leidt ons inziens nog niet automatisch tot een gelijk speelveld. Te voorzien is dat op dit punt sprake is van een ongelijke uitgangspositie in de markt en daarmee van een aantasting van een gelijk speelveld.

De belangrijkste conclusie van Adfiz is, dat met dit wetsvoorstel de bijzondere marktpositie van verplichtgestelde bedrijfspensioenfondsen ten onrechte ondergeschikt wordt gemaakt aan commerciële belangen van uiteenlopende marktpartijen. Voor de regering is een adequate informatievoorziening over pensioenen een belangrijke aanleiding tot het wetsvoorstel.

Adfiz is van mening dat hiervoor de voorgestelde wijzigingen van art. 5 en 6 en 7 overbodig zijn, omdat een pensioenfonds zelf op grond van de huidige wet nu al de mogelijkheid heeft om deelnemers te informeren over de samenhang van de pensioenregeling van het fonds en niet door het pensioenfonds zelf uitgevoerde pensioengerelateerde regelingen. Dit is mogelijk zolang daarmee geen relatie wordt gelegd naar specifieke derden dan wel producten en diensten van derden of een suggestie daarvoor wordt gedaan⁴. Adfiz verwijst naar de berichtgeving van de toezichthouder uit 2006. Het initiatief voor een adequate informatievoorziening, zoals de regering wenselijk vindt, kan uitgevoerd worden door het pensioenfonds zelf in plaats van andere aanbieders van financiële producten. Om hetzelfde doel te bereiken is geen wetswijziging nodig met gevaar voor oneerlijke concurrentieverhoudingen in de pensioenmarkt.

Zwaarwegend is ook dat de Raad van State stelt dat door dit wetsvoorstel oneerlijke concurrentie niet uit te sluiten is.

⁴ Standpunt met betrekking tot de marktordeningbepalingen voor verplichtgestelde pensioenfonds, DNB 20 november 2006, p.4.